

Upoznavanje sa postojećim sistemima vrednovanja naučnog rada: primjer CEON-a, Srbija¹

Siniša Subotić, PhD²,

PIM Univerzitet & NVO „Persona“, Banjaluka; CEON/CEES, Beograd

Naučna evaluacija u kratkim crtama

Scijentometrija (eng. *scientometrics*) je disciplina koja se bavi mjerenjem i analizom (učinka) nauke, tehnologije i inovacija (Leydesdorff & Milojević, 2012). U praktično identičnom značenju često se koriste i stariji termin *bibliometrija* (eng. *bibliometrics*) i noviji termin *informetrija* (eng. *informetrics*). Međutim, postoji i praksa njihove donekle distinktno upotrebe. Tako Hood i Wilson (2001) navode da informetrija može biti shvaćena kao krovni naziv za scijentometriju i bibliometriju, pri čemu se scijentometrija više odnosi na aspekte u vezi sa propisima (u vezi sa ili koji proizlaze iz naučno-tehnološkog učinka), a bibliometrija više na aspekte u vezi sa bibliotečkim sferama. Ipak, za potrebe ovog prikaza, takve suptilne distinkcije nisu neophodne i u skladu sa preporukama koje zastupa najveći formalni institucionalni svjetski autoritet – kompanija Thompson Reuters (2008) – tretiraću ove termine kao sinonime. Na našem jeziku prikladan termin ne postoji, tako da predlažem zadržavanje (transkripcije) termina *scijentometrija*, uz mogućnost sinonimne upotrebe sintagme *naučna evaluacija*.

Naučni časopisi su primarni „kanali diseminacije“ naučnih saznanja u većini naučnih disciplina (Larivière, Archambault, Gingras, & Vignola-Gagné, 2006). Samim tim, glavni predmet bavljenja scijentometrije jesu naučni časopisi. Što ih čini „prirodnim nultim korakom“ kada je riječ o bilo kakvoj inicijativi unapređenja nauke, bilo gdje, pa tako i kod nas.

Primarni mehanizam evaluacije časopisa jesu raznovrsni citatni indikatori ili njihovi derivati (Thompson Reuters, 2008). Najpoznatiji od svih ovih indikatora je svakako *impakt faktor*³ (Garfield, 2005, 2006). Iako citatni pokazatelji nikako nisu bez mana (Garfield, 2005, 2006), ako uvažimo njihov kontekst, limitacije i implikacije, ipak se nameće zaključak da su *najbolje što trenutno imamo na raspolaganju* (Hoeffel, 1998; Opthof, 1997). Osim toga, riječ je o vrlo raširenoj paradigmati, svjetskom standardu koji sad već suvereno vlada i nerealistično je za očekivati da će se išta u tom pogledu promijeniti u doglednoj budućnosti (Garfield, 2005).

Međutim, pored citatnih indikatora, kontra popularnom mišljenju, u evaluativnom procesu u obzir se tipično uzima i veći broj dodatnih kriterijuma (vidjeti npr. Thompson Reutersove kriterijume; Testa, 2012), poput:

- izdavačkih standarda;
- samog sadržaja (eng. Editorial content);
- internacionalnosti opusa autora itd.

Dobro sprovedena naučna evaluacija, pored citiranosti (ili broja radova), u obzir uzima sve ove raznovrsne kriterijume, ponderišući njihov doprinos u skladu sa specifičnostima individualne naučne discipline. Npr. citatnim

¹ Ovaj članak nastao je za potrebe sastanka radnog tima za realizaciju projektnog zadatka „Centar za unapređenje nauke i scijentometriju“ (projekt u nadležnosti Republičkog savjeta za nauku i tehnologiju Republike Srpske). Tematski sastanak radne grupe nosio je naziv „Utvrđivanje modaliteta za uspostavljanje Centra za unapređenje nauke i scijentometriju“ i održan je 7.4.2015. godine u Banjaluci, u prostorijama Ministarstva nauke i tehnologije Vlade Republike Srpske. Sastanku su prisustvovali mr Biljana Vojvodić, prof. dr Dragoljub Mirjanić, prof. dr Gordana Đurić, dr Siniša Marčić i doc. dr Siniša Subotić.

² Adresa e-pošte autora: sinisasub@gmail.com

³ Impakt faktor (IF) časopisa predstavlja prosječan broj citata dobijenih tokom jedne godine po objavljenom članku (tačnije: citabilnom ajetemu), a računa se za članke objavljene tokom prethodne dvije godine (iako postoji npr. i petogodišnji IF). Ilustracije radi, IF=2 za 2014. godinu znači da su članci objavljeni u tom časopisu tokom 2012. i 2013. godine dobili po dva citata u prosjeku (u 2014. godini). Napomena: Iz očiglednih razloga, IF za 2014. godinu može biti objavljen tek u 2015. godini.

pokazateljima se pridaje veća važnost kod evaluacije časopisa iz sfere prirodnih nego humanističkih nauka, zbog toga što je očekivana citatna frekvencija kod ovih drugih vrlo niska (Testa, 2012). Za potrebe njihove evaluacije mogu se koristiti i relativno efikasne dopunske tehnike, kao što je npr. „Delfi tehnika“ (Grisham, 2009; Hsu & Sandford, 2007). Ona podrazumijeva „objektivizovane ekspertske grupe“. Što, nažalost, *nije* isti pristup koji se koristi prilikom komisijiskog ocjenjivanja časopisa kod nas i u neposrednom okruženju.

Nadalje, časopisi se direktno kompariraju samo unutar svoje generalne discipline (Testa, 2012). Za interdisciplinarnu komparaciju smiju se koristiti samo normalizovani citatni indikatori, kao što je npr. *normalizovani impakt faktor* (Owlia, Vasei, Goliaei, & Nassiri, 2011).

Ukratko, iako citatni pokazatelji jesu vrlo važni, nije dovoljno „samo brojati citate ili radove“, već je kompletna procedura evaluacije mnogo kompleksnija i zahtijeva simultano uvažavanje velikog broja kriterijuma i aspekata. A, pošto je naučna evaluacija kontinuiran proces, ovo je potrebno vršiti bez prestanka. Kompleksnosti svega doprinosi i to što se citati mogu fabrikovati, zbog čega je potrebno vršiti stalni monitoring i po ovom pitanju. Nedavno je zabilježena velika afera i kod nas, u vezi sa dva predatorska sarajevska časopisa, koji su fabrikujući citate dospjeli na relevantne liste, a onda su taj status koristili za sticanje profita „objavom za novac“. Sve dok citatne manipulacije nisu detektovane od strane CEON tima (Šipka, 2012a), što je rezultovalo uklanjanjem časopisa sa lista.

Naučna evaluacija – problem tzv. regionalne nauke

Dodatni problem koji se nameće jeste evaluacija tzv. regionalne nauke i regionalnih časopisa. O regionalnoj nauci možemo govoriti u slučajevima u kojima „naučnici i mislioci izvještavaju o poljoprivrednim, klimatskim, socijalnim, ekonomskim i drugim lokalno-specifičnim izazovima s kojima se suočava neka nacija ili region“ (Scolarone Thompson Reuters, 2012, p. 5). U širem smislu, u ovu definiciju moguće je uključiti i „opšte“ časopise, tj. časopise koji se ne bave samo regionalnim temama, ali izlaze „lokalno“ (i tipično na neengleskim jezicima) i mahom privlače lokalne autore i čitaoce. Problem sa regionalnim časopisima (kao i samim autorima) jeste što obavljaju specifične uloge ili se bave specifičnim temama, koje mogu biti vrlo relevantne za region, ali uglavnom nisu previše interesantne internacionalnoj akademskoj javnosti (Subotić, 2014; Subotić & Šipka, 2015). Ovakvi časopisi su slabije zastupljeni u relevantnim citatnim indeksima i tipično su mnogo skromnije citirani, kada i jesu zastupljeni (Scolarone Thompson Reuters, 2012, p. 5). I jedno i drugo može, ali i ne mora imati veze sa (uglavnom) lošijim kvalitetom u odnosu na internacionalne časopise (Marušić & Marušić, 1999; Matković, Pejić Bach, & Radočaj Novak, 2013; Scolarone Thompson Reuters, 2012). Istovremeno, pokušaji da se situacija popravi većim uključivanjem regionalnih časopisa u referentne svjetske baze rezultuju, u najboljem slučaju, mješovitim ishodima. Najskoriji Thompson Reutersov pokušaj da ovo učini sa časopisima iz Jugoristočne Evrope rezultovao je trendom pogoršanja odnosa produktivnost-impakt, što dugoročno šteti i samom Thompsonu i „prerano“ ili „nezasluzeno“ uključenim („nagrađenim“) časopisima i zemljama (Kosanović & Šipka, 2012). Za više detalja o problematici regionalne naučne evaluacije vidjeti: Subotić i Šipka (2015).

Situacija u Republici Srpskoj

Situacija u pogledu naučne produkcije i publicistike u kompletnoj BiH je nezadovoljavajuća, ali je u Republici Srpskoj još nepovoljnija. Konkretno, prema podacima od prošle godine, u BiH trenutno postoje 202 naučna časopisa, od čega je samo jedan uključen u WoS, a 11 u Scopus⁴, što BiH okvirno pozicionira u donju polovinu regiona (Subotić & Šipka, 2015). Međutim, od ovog broja indeksiranih časopisa, samo jedan Scopus časopis je iz

⁴ Pri čemu je indeksiranje nekih od njih već prekinuto.

Republike Srpske („Electronics“), a jedini BiH WoS časopis je iz Federacije (Sarajevo): „Bosnian Journal of Basic Medical Sciences“ (za 2013. godinu: 187 citata, IF=0.413). Ovo efektno pozicionira Republiku Srpsku na samo dno regiona (Jugoistočne Evrope), sa Albanijom, Kosovom, Crnom Gorom i Moldavijom. Takođe, trenutna opremljenost, elektronska prezentacija i dostupnost naučnih časopisa u Republici Srpskoj izrazito je niska. Prema podacima s početka 2014. godine (Subotić, 2014):

- Sami časopisi često su samo usputno pomenuti na web stranicama svojih izdavača i samo na polovini od dostupnih stranica bilo je moguće preuzeti sve brojeve.
- Većina časopisa, kada i arhivira vlastite brojeve, ne vrši razdvajanje po člancima.
- Prezentacije časopisa su bile uglavnom nezadovoljavajuće (nekompletni ili netačni podaci o uredništvima, u trećini slučajeva i bez uputstva autorima, odnosno bez opisa tematskog fokusa itd.).
- Samo pola časopisa bilo je vidljivo na Google Scholaru.

Čak i na osnovu površne ad hoc WoS pretrage lako je uočljivo da velika većina akademskog osoblja iz Republike Srpske nema niti jedan WoS rad ili citat. Ovo se poklapa i sa činjenicom da se univerziteti (i fakulteti) iz Republike Srpske tipično ne nalaze na većini poznatih svjetskih rang-lista, a kada se i nalaze, nisu pozicionirani visoko⁵.

CEON-ov model

Kako popraviti situaciju u Republici Srpskoj? Vjerovatno najbolja opcija jeste modelovanje po uzoru na dobru praksu iz kontekstualno sličnih zemalja/regiona. U našem širem regionu, primjer Srbije i pristup Centra za evaluaciju u obrazovanju i nauci (CEON) čine se najprikladnijim. CEON-ov pristup prilagođen je specifičnostima evaluacije regionalne nauke i uključuje dva ključna konceptualna aspekta:

1. Mjere se citatni pokazatelji zasnovani na nacionalnim podacima (sa korespondentnim nacionalnim citatnim indeksom: SCIndeks; Šipka, 2005), što rezultuje tzv. nacionalnim impakt faktorima. Nacionalni citatni pokazatelji nisu zamjena, već komplement „internacionalnom impakt faktorom“ (tj. IF-u).⁶
2. Vršiti se praćenje tzv. indikatora bibliometrijskog kvaliteta (IBK) časopisa, poput:
 - formalne opremljenosti časopisa (naslov, rezime i ključne riječi na engleskom, DOI, datumi prijema i prihvatanja rukopisa, kontakt informacije autora, poštovanje citatnih standarda itd.);
 - omjera članak na engleskom;
 - broja referenci;
 - starosti referenci;
 - omjera internacionalnih referenci;
 - omjera časopisnih referenci (tj. omjera časopisnih u odnosu na refernce iz monografija);
 - omjera internacionalnih autora itd.

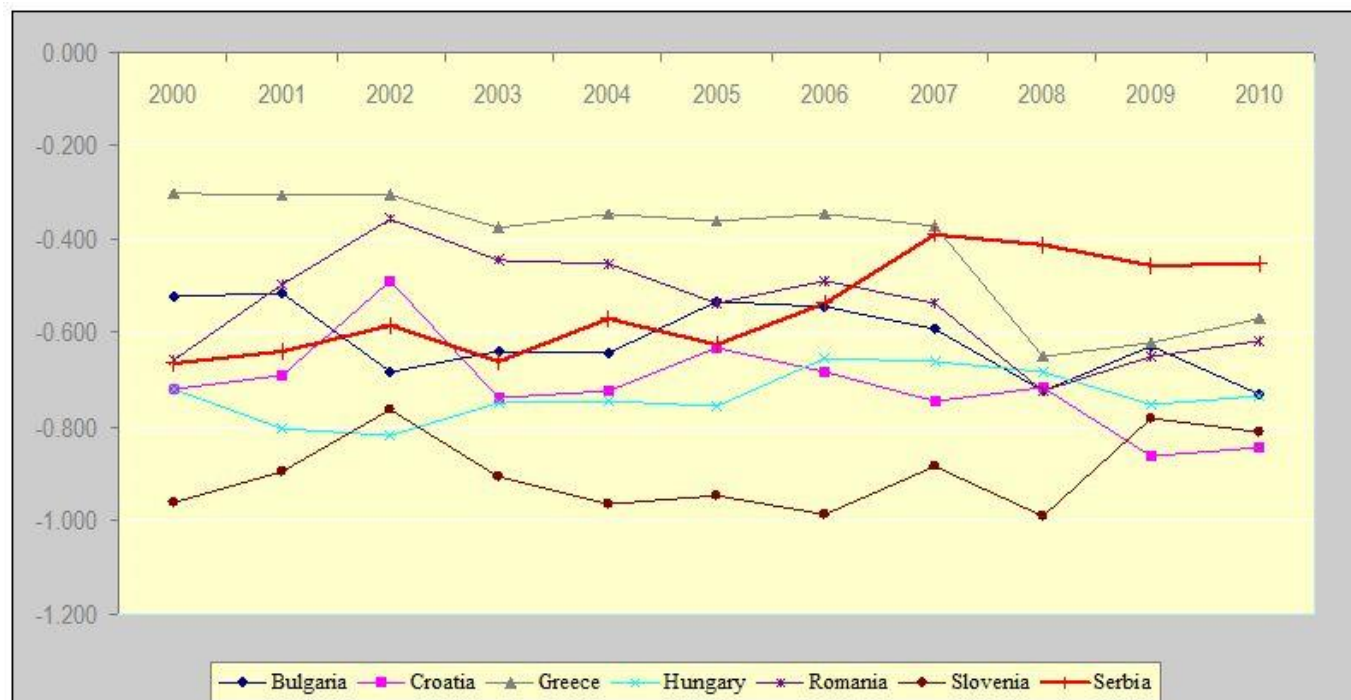
IBK su zapravo formalno-tehnički parametri uglavnom izvedeni iz Thompsonovih kriterijuma i preporuka (napomena: Thompson Reuters je kompanija zadužena za WoS, JCR i IF). Polazna ideja i opravdanje njihove upotrebe je da IBK nisu samo „odijelo koje ne čini čovjeka“, već da su funkcionalno povezani sa „suštinskim kvalitetom“ naučnih radova i da njihovim postupnim povećanjem može doći do povećanja drugih markera kvaliteta, uključujući i povećanje impakta. Najnovije istraživanje (Subotić & Šipka, 2015) pokazalo je da su regionalni/nacionalni citatni pokazatelji međusobno povezani, ali da imaju aditivnu eksternu prediktivnu vrijednost (npr. u predikciji indeksnog statusa časopisa), kao i da regionalni/nacionalni impakti, u odnosu na

⁵ Vidjeti npr. <http://www.webometrics.info/>

⁶ Što je, uostalom, originalna ideja i samog tvorca IF- a, E. Garfielda. Praksa nacionalnih ili regionalnih citatnih agregatora i pokazatelja je validna strategija, prepoznata i prihvaćena u velikom broju zemalja i regiona, a predložena je i za Jugoistočnu Evropu (vidjeti: Subotić & Šipka, 2015).

globalne, mjere umjereno povezan, komplementaran, ali ipak distinkan aspekt citatne relevantnosti časopisa (Subotić & Šipka, 2015).

Korisnost IBK je i „terenski“ vrlo uvjerljivo potvrđena (vidjeti npr., Šipka et al., 2011; Šipka, 2012b). Konkretno, za časopise iz Srbije, većina IBK je značajno rasla iz godine u godinu, a sve je to bilo praćeno i značajnim porastom normalizovanog impakta i eksplozivnim poboljšanjem naučne pozicije Srbije u regionu. Ovo se može vidjeti sa Slike 1.

Slika 1. Ilustracija rasta impakta Srbije (prikazani su normalizovani impakt faktori). Slika je preuzeta iz Šipka (2012).

IBK su mjereni i poređeni iz godine u godinu i prezentovani su svake godinu u okviru tzv. Bibliometrijskog izvještaja o časopisima (koji je uključivao i indikatore impakta), a uredništva su takve povratne informacije koristila za direktno poboljšanje svog rada. Nacionalni citatni pokazatelji i IBK su korišteni kao osnova za preliminarno kategorisanje časopisa. Kompletan ovaj posao, uključujući i razvoj potrebne infrastrukture, obavljao je CEON. Postojala je aktivna komunikacija između uredništava i CEON-a. Ministarstvo bi nagrađivalo najbolje časopise, uz „odmjereno i na resocijalizaciju usmjereno kažnjavanje prestupnika“. Ovaj pristup pokazao se ne samo kao najefikasniji u širem regionu, već i kao najjeftiniji.

CEON je imao (i još uvijek ima) status „virtuelnog opservatorijuma“, sa svega 4-5 stalno zaposlenih, nekoliko stalnih saradnika i većim brojem povremenih honorarnih saradnika i volontera. Sve ovo je dodatno štedilo resurse, jer nije bilo potrebe za nikakvom komplikovanom opremom ili velikim prostorom.

Najskuplje stavke bile su odgovarajuće pretplate na baze i indekse, što je pribavljano u saradnji sa Narodnom bibliotekom Srbije (a finansirano od strane nagležnog Ministarstva). Druga velika finansijska stavka bila je razvoj infrastrukture, koja je razvijena jednokratno, a sada samo zahtijeva održavanje i nadgradnju, što onda više nije skup proces.

Treba naglasiti i da posao nisu obavljale – niti ga do dan danas obavljaju – „političke figure“, komiteti profesora ili akademika, već je, po uzoru na svjetsku praksu, za to zadužen visoko obučeni multidisciplinarni tim (različitih nivoa formalnog obrazovanja). Ovaj tim uključuje programere, matematičare/statističare, bibliotekare i analitičare i tehničare različitih primarnih vokacija (npr. psiholozi, filolozi itd.).

CEON-ov model: prednosti za Republiku Srpsku

Prednosti CEON modela za potencijalnu aplikaciju u Republici Srpskoj:

- Provjerena efikasnost;
- Niska cijena;
- Mogućnost lakog dobijanja postojeće infrastrukture u „outsourcing“⁷ modu i njene brze adaptacije, zbog visoke sličnosti u mnogim relevantnim parametrima između dvije zemlje (što je opet višestruko jeftinije i brže od započinjanja posla „od nule“);
- Spremnost CEON-a na saradnju.⁸

CEON-ov model: potencijalni nedostaci sa aspekta Republike Srpske

Slijedi analiza potencijalnih nedostataka CEON-ovog modela, sa osvrtom na kontekst Republike Srpske, uz prijedlog mogućeg prevazilaženja.

Problem 1: Republika Srpska je dosta manja od Srbije (i socio-geografski i u smislu startne naučne produkcije), tako da nacionalni citatni indeks kao „glavna i jedina alatka“ vjerovatno ne bi imao mnogo smisla i čak bi mogao biti kontraproduktivan, zbog bojazni da bi nam dao „lažni osjećaj samodovoljnosti“ i zbog mogućeg povećanog rizika od citatnih manipulacija (npr. presija da se „kolega ili mentor citira po svaku cijenu“).

Moguće rješenje problema 1: Veći fokus na integraciju časopisa iz Republike Srpske u regionalni naučni prostor, za šta postoje i validna empirijska opravdanja (Subotić & Šipka, 2015). Fokus može biti stavljen isključivo na regionalnu integraciju (bez nacionalnog citatnog indeksa) ili u kombinaciji sa komplementarnim nacionalnim indeksom. Iz pozicije Republike Srpske, regionalna integracija ima naročitog smisla, jer je već utvrđeno da je riječ o praksi na koju se sami autori intenzivno oslanjaju. Konkretno (2011-2012 WoS podaci, Subotić & Šipka, 2015), autori iz BiH u cjelini objavljuju čak 76% svojih ukupnih WoS kolaboracijskih radova sa autorima iz zemalja Jugoistočne Evrope. Od toga je čak 42% sa Srbijom, a od toga je u oko 70% slučajeva bar jedan autor iz Republike Srpske. Dobra vijest je i da regionalna indeksna infrastruktura, iako u povoju, već postoji i moguće joj je finansijski povoljno pristupiti (Subotić & Šipka, 2015).

Problem 2: Republika Srpska ne raspolaže obučenim kadrom koji bi mogao obavljati navedene zadatke.

Moguće rješenje problema 2: Partnerski sporazum sa CEON-om i outsourcing, uz simultani ubrzani trening manjeg lokalnog tima.⁹ Outsourcing bi naročito smanjio troškove i u kadrovskom pogledu, jer bi onda sve moglo funkcionisati sa relativno malim brojem ljudi.

Problem 3: Republika Srpska nalazi se u „preevaluativnom stadijumu“ i lošijoj startnoj poziciji od Srbije i mogao bi se očekivati veći „otpor“ iz određenih akademskih krugova.

⁷ Outsourcing je praksa koju koriste različite kompanije, državne institucije i slično, u cilju smanjenja troškova i povećanja efikasnosti. Podrazumijeva prenos dijelova posla spoljašnjim dobavljačima ili izvršiocima, umjesto internog obavljanja svih zadataka.

⁸ Što je dobrim dijelom moguće zahvaljujući autoru ovog izvještaja.

⁹ Napomena: Kao autor ovog izvještaja i CEON-ov čovjek iz Republike Srpske, voljan sam da preuzmem na sebe glavnu obavezu u vezi sa procesom selekcije i treninga mogućeg lokalnog tima, kao i da i sam obavljam organizaciono-analitičke zadatke, za koje sam već obučen i uže specijalizovan.

Moguće rješenje problema 3: Postupnost, prelazni periodi i isključivi inicijalni fokus na naučne časopise i njihovo pozitivno potkrepljenje. Važno je što prije uvesti naučnu evaluaciju kao formalnu kategoriju i oformiti Centar, te početi promotivni rad na „podizanju nivoa svijesti“, popravljati postojeće propuste, a onda postupno raditi na povećanju eventualnih nadležnosti Centra i „zatezanju standarda“, a sve u uskoj saradnji sa nadležnim Ministarstvima i postojećim relevantnim tijelima (npr. ANURS, Republički savjet za nauku i tehnologiju, univerziteti). Uostalom, ovo su problemi sa kojim su se suočile ili se suočavaju i druge manje i/ili „zemlje u tranziciji“ i to je faza koju prije ili kasnije moramo „prerasti“ – postupno i vođeno. Na osnovu drugih primjera i saznanja iz okruženja i svijeta – znamo i kako.

Generalne sugestije

Idealna forma budućeg Centra bila bi „virtuelni centar“, uz mogućnost naknadnog prerastanja u naučni centar u užem smislu ili čak i institut. Centar bi morao biti egzekutivno i jurisdikcijski nezavisno tijelo –partner i „opslužilac“ nadležnog Ministarstva i/ili ANURS-a, Republičkog savjeta za nauku i tehnologiju i univerziteta, ali ne i njihov formalni dio. Maksimalna nezavisnost i nepristrasnost nužan su preduslov uspješne naučne evaluacije. Ovo ne znači da eventualna formalna adresa, uštede resursa radi, ne bi mogla bi biti u okviru neke od ovih institucija (iako su potrebe za prostorom i hardverskom opremom zapravo vrlo minimalne).

U cilju obezbjeđenja toga da svi članovi Centra budu bez konflikata interesa, oni ne bi smjeli biti članovi redakcija časopisa iz zemlje (ali mogli bi biti recenzenti ili autori).

Iako je ideja Centra da bude i evaluativno i naučno-promotivno tijelo, u ovom izvještaju sam se primarno bavio pitanjima u vezi sa naučnom evaluacijom, bez osvrta na aspekte promocije nauke. Ovo je tako zbog toga što je prvo antecedenta (i funkcionalni preduslov) drugog. Bez evaluacije, promocija ne može biti efikasna. Bilo kako bilo, krajnje je vrijeme da se stvari počnu popravljati!

Reference

- Garfield, E. (2005, September). The agony and the ecstasy—the history and the meaning of the journal impact factor. Paper presented at the International Congress on Peer Review and Biomedical Publication, Chicago, IL.
- Garfield, E. (2006). The history and meaning of the journal impact factor. *Journal of the American Medical Association*, 295(1), 90-93.
- Grisham, T. (2009). The Delphi technique: a method for testing complex and multifaceted topics. *International Journal of Managing Projects in Business*, 2(1), 112-130.
- Hoeffel, C. (1998). Journal impact factors [letter]. *Allergy*, 53, 1225. Retrieved from <http://goo.gl/dRWDH4>
- Hood, W. W., & Wilson, C. S. (2001). The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics. *Scientometrics*, 52(2), 291-314.
- Hsu, C. C., & Sandford, B. A. (2007). The Delphi technique: Making sense of consensus. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 12(10), 1-8.
- Kosanović, B., & Šipka, P. (2012). Output in WoS vs. representation in JCR of SEE nations: Does mother Thomson cherish all her children equally? In P. Šipka (Ed.), *Journal publishing in developing, transition and emerging*

- countries: *Proceedings of the 5th Belgrade international open access conference 2012* (pp. 125-138). Belgrade, Serbia: CEON/CEES. Retrieved from <http://goo.gl/HxW8Zf>
- Larivière, V., Archambault, É., Gingras, Y., & Vignola-Gagné, É. (2006). The place of serials in referencing practices: Comparing natural sciences and engineering with social sciences and humanities. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(8), 997-1004.
- Leydesdorff, L., & Milojević, S. (2012). Scientometrics. *arXiv preprint arXiv:1208.4566*. Retrieved from <http://arxiv.org/abs/1208.4566>
- Marušić, A., & Marušić, M. (1999). Small scientific journals from small countries: Breaking from a vicious circle of inadequacy. *Croatian Medical Journal*, 40(4), 508-514.
- Matković, H., Pejić Bach, M., & Radočaj Novak, I. (2013). Scientific productivity in transition Countries: Trends and Obstacles. *Interdisciplinary Description of Complex Systems*, 11(2), 174-189.
- Opthof, T. (1997). Sense and nonsense about the impact factor. *Cardiovascular Research*, 33(1), 1-7.
- Owlia, P., Vasei, M., Goliaei, B., & Nassiri, I. (2011). Normalized impact factor (NIF): An adjusted method for calculating the citation rate of biomedical journals. *Journal of Biomedical Informatics*, 44(2), 216-220.
- Scolarone Thompson Reuters (Ed.). (2012). *Global Publishing: Changes in submission trends and the impact on scholarly publishers*. Retrieved from <http://goo.gl/clSuQf>
- Subotić, S. (2014). Imamo korice, sad treba napisati knjigu: Predstavljenost naučnih časopisa Republike Srpske u elektronskoj formi. *CEON/CEES Working Paper, RDP-01/14*, 1-35. Preuzeto sa <http://goo.gl/36MHax>
- Subotić, S., & Šipka, P. (2015). "Open SEESAMe": A conceptual and empirical rationale behind the Southeast European scientific journal indexing and evaluation system. *CEON/CEES Occasional Paper Series No. 2015-03-1*.
- Šipka et al. (2011). Preliminarni rezultati evaluacije efikasnosti programa „Međunarodna promocija domaćih časopisa najvišeg kvaliteta“. *CEON/CEES radni članak ERD No 0107/11*, 1-13. Preuzeto sa <http://goo.gl/Kkl9jw>
- Šipka, P. (2005). The Serbian Citation Index: Context and content. In: *Proceedings of ISSI 2005 - 10th International Conference of the Society for Scientometrics and Informetrics, Stockholm, SE July 24-28, 2005* (pp. 710-711). Retrieved from <http://goo.gl/fzZ2qH>
- Šipka, P. (2012a). Legitimacy of citations in predatory publishing: The case of proliferation of papers by Serbian authors in two Bosnian WoS indexed journals. *CEES Occasional Paper Series, 2012-12-2*. Retrieved from <http://www.ceon.rs/ops/12122>
- Šipka, P. (2012b). Bibliometric quality of Serbian journals 2002-2011: More than just a dress for success. In P. Šipka (Ed.), *Journal publishing in developing, transition and emerging countries: Proceedings of the 5th Belgrade international open access conference 2012* (pp. 125-138). Belgrade, Serbia: CEON/CEES. Retrieved from <http://goo.gl/BIP0Bk>
- Testa, J. (2012). The Thompson Reuters journal selection process. Retrieved from <http://goo.gl/ixSD05>
- Thompson Reuters. (2008). *Using bibliometrics: A guide to evaluating research performance with citation data*. Philadelphia, Thomson Reuters. Retrieved from <http://goo.gl/Fhh14Q>